DOI: https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-58-68

УДК 334.716:332.15

ВПЛИВ ВІЙНИ НА ДІЛОВУ АКТИВНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ ЗАХІДНОГО РЕГІОНУ НА ПРИКЛАДІ ТОВ «ТОРГОВИЙ ДІМ «ЕЛЕКТРОН»

THE INFLUENCE OF THE WAR ON THE BUSINESS ACTIVITY OF ENTERPRISES OF THE WESTERN REGIONON ON THE EXAMPLE OF “ELEKTRON TRADING HOUSE” LLC

Бондаренко Лідія Петрівна
кандидат економічних наук, доцент,
Національний університет «Львівська політехніка»
ORCID: https://orcid.org/0000-0002-3313-3569

Кузовкін Антон Іванович
здобувач другого рівня вищої освіти,
Національний університет «Львівська політехніка»
ORCID: https://orcid.org/0009-0005-1219-4900

Bondarenko Lidiia, Kuzovkin Anton
Lviv Polytechnic National University

Стаття присвячена дослідженню економічної ефективності, і в першу чергу ділової активності, підприємств Західного регіону України на прикладі ТОВ «Торговий дім «Електрон». У статті розглянуто проблеми функціонування підприємств за час пандемії COVID-19 та повномасштабної війни з росією. Ділова активність відображає зв’язок внутрішнього потенціалу підприємства і зовнішніх його можливостей у навколишньому бізнес-середовищі, саме тому індикатори ділової активності першими сигналізують про потенційні проблеми у операційній діяльності. У статті розкрито основні проблеми ділової активності підприємств під час військового стану за даними обраної компанії, що дає змогу оцінити проблематику діяльності підприємств, що ведуть бізнес на вільній від військових дій території, але, все ж, перебувають під впливом деструктивних зовнішніх факторів, що зумовлені війною. Для більш повного розуміння ситуації було здійснене моделювання, що базується на виборі трьох найбільш важливих для ТОВ «Торговий дім «Електрон» показників ділової активності: коефіцієнта оборотності дебіторської заборгованості, коефіцієнта оборотності кредиторської заборгованості та коефіцієнта оборотності активів. На основі цих показників було здійснено побудову кореляційної матриці і розраховано рівняння головних компонент ефективності управління діловою активністю для трьох досліджуваних років з 2020 по 2022 рр. Проведене моделювання дало змогу виокремити найвагоміші фактори впливу на ділову активність підприємства та зв’язати їх з ситуацією зовнішнього середовища. Як висновок, було окреслено подальші перспективи функціонування підприємств у військовій економіці.

Ключові слова: ділова активність, оборотність, тривалість ділового циклу, економічна ефективність, військовий стан.

The article is devoted to the study of economic efficiency, and first of all business activity, of enterprises of the Western region of Ukraine on the example of "Electron Trading House" LLC. Originally, the article examines the problems of enterprises functioning during the COVID-19 pandemic and the first years of a full-scale war with russia. It is obvious that business activity reflects the connection between the internal potential of the enterprise and its external capabilities in the surrounding business environment, which is why indicators of business activity are the first to signal potential problems in operational activity. The article reveals the main problems of enterprises’ business activity during the state of war according to the data of the selected company, which makes it possible to assess the hardships of enterprises’ activities that conduct business in the territory free from military actions, but, nevertheless, are under the influence of destructive external factors caused by the war. At the beginning, on the basis of financial data, the main indicators of the enterprise's business activity are evaluated, and logical systemic interrelationships of internal indicators and the most harmful external factors are built. Additionally, for a more complete understanding

© Бондаренко Л.П., Кузовкін А.І., 2023

of the situation, modeling is carried out, based on the selection of the three most important indicators of business activity for "Electron Trading House" LLC: the turnover ratio of receivables, the turnover ratio of payables and the turnover ratio of assets. Based on these indicators, a correlation matrix is constructed and the equations of the main components of the business activity management effectiveness are calculated for the three studied years from 2020 to 2022. The modeling made it possible to single out the most important factors influencing the business activity of the enterprise and to connect them with the situation of the external environment. As a conclusion, further prospects for enterprises' functioning in the military economy are drawn. Since understanding the internal and external processes that enable businesses to operate despite military action is rather a matter of survival.

Keywords: business activity, turnover, duration of the business cycle, economic efficiency, military status.

Постановка проблеми За останні декілька років підприємства України пережили значущі випробування, що були спровоковані зовнішніми соціально-політичними та економічними винятковими процесами. По-перше, у 2020 році світова економіка зіткнулася із унікальним явищем – глобальною пандемією COVID-19, що фактично паралізувала міжнародні логістичні процеси та офлайн комерцію у значній частині розвинутого світу.

По-друге, обрання до влади в Україні лівоцентричної партії, що була відкрита до ідей протекціонізму для стимулювання економіки для ефективнішого післякризового відновлення. У рамках даної політики, запроваджувались урядові програми на кшталт «Велике Будівництво», що були спрямовані на стимулювання українських виробників до відновлення після пандемії, шляхом участі у задоволенні державних замовлень.

По-третє, це безпрецедентний початок повномасштабної фронтальної війни в Європі вперше за вісімдесят мирних років. Такий вагомий зовнішній шок спершу паралізував національну економіку знищуючи виробничі потужності та забираючи досвідчених спеціалістів з економіки. А згодом, через 5-6 адаптаційних місяців, ринок зміг перебудувати логістичні та виробничі ланцюги у безпечніших західних регіонах України.

Таким чином, зважаючи на те, що національна економіка перебуває у постійній турбулентності, виникає потреба у глибинному аналізі впливу даних факторів на ділову активність та загальну ефективність діяльності ключових підприємств західного регіону. Таке дослідження дасть можливість знайти шляхи підвищення якості управління оборотними активами підприємств та ризиками задля підвищення результативності провадження економічної діяльності.

Існує розуміння циклічності процесів у економіці, тож висновки отримані в результаті такого дослідження відкриють нові перспективи не лише для короткострокового підвищення ефективності діяльності підприємств, а й ґрунтовної довгострокової перебудови операційних процесів для покращення стійкості та сталого розвитку економіки загалом.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження проблематики ділової активності є досить молодим підходом до оцінки ефективності діяльності підприємства. У світовій економічній науковій практиці дана тема почала з'являтись на початку 2000-х років XXI століття.

В Україні дослідженням проблематики оцінки та аналізу ділової активності в останні роки займалися зокрема Антипенко Є. Ю., Ногіна С. М., Піддубна Ю. С. [1], Воронко Р. М. [2], Мєшкова Н. Л. [5, 6], Пильнова В. П. [8], Ткачук Г. Ю. [9], Федулова Л., Білич В., Хаустов В. [10], Хома І. Б. [11].

З початком війни питання досягнення ефективного рівня діяльності вітчизняних підприємств стало особливо актуальним. Варто відмітити роботи таких науковців як Замлинський В. А., Жук Н. Л., Осик С. В., Мартіянова М. П. [3], Корват О. В. [4], Никифорук О. І., Стасюк О.М., Федяй Н. О. [7], Шпильова В. О., Кравчик Ю. В., Ященко І. В. [12].

Виділення невирішених частин загальної проблеми. Військовий час вносить свої вагомі корективи у бізнес процеси підприємств, в тому числі західного регіону України, де активних військових дій не відбувається. Дослідження поточних змін та гнучких економічних рішень вітчизняного бізнесу, таким чином, є важливим питанням і дуже актуальним.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Основним завданням статті є дослідження та аналіз основних бізнес процесів підприємств західного регіону України під час воєнних дій на прикладі ТОВ «Торговий дім «Електрон».

Виклад основного матеріалу дослідження. ТОВ «Торговий дім «Електрон» відіграє ключову роль у забезпеченні ефективного функціонування та провадження успішної економічної діяльності одного з найвідоміших львівських виробничих гігантів –

ПрАТ «Концерн Електрон». Підприємство уже понад 100 років є важливим роботодавцем та платником податків у львівському регіоні та забезпечує підтримку численних громадських ініціатив для покращення рівня життя у місті Львів. Так, надзвичайно цікавим для дослідження проблематики управління ділової активності є ТОВ «Торговий дім «Електрон», оскільки, підприємство працює уже десятки років на ринку, що характеризується класичною олігополією. Підприємство реалізовує інклюзивний низькопідлоговий громадський транспорт, попит на який представляє на національному ринку лише держава Україна, що представлена численними муніципалітетами. Тож, графіки покриття дебіторської заборгованості у таких економічних обставинах визначаються пріоритетно клієнтом – державою.

Тому, для досягнення рівноваги між вхідними та вихідними грошовими потоками важливо сформувати рекомендації, що будуть спрямовані на роботу саме з кредиторською заборгованістю. Також, цікавою є проблематика специфіки асортименту продукції, що реалізується ТОВ «Торговий дім «Електрон». Усі одиниці товару характеризуються довгим терміном виготовлення, а саме 9–11 місяців, та вимагають залучення близько 130 різноманітних постачальників для отримання всіх необхідних комплектуючих.

За таких обставин підприємство стає надзвичайно залежним від факторів зовнішнього впливу, оскільки основний клієнт бере до уваги не лише економічні фактори при здійсненні економічної діяльності. Так, на прийняття рішень значною мірою впливають настрої виборців, циклічність виборів різного рівня рад та виборних посад, стосунки із зовнішніми партнерами та загальний стан виконання державного бюджету. Ці значні фактори, змушують ТОВ «Торговий дім

Таблиця 1

Показники ділової активності ТОВ «Торговий дім «Електрон» в 2020–2022 рр.

Показники		2020 р.	2021 р.	2022 р.	Тенденція позитивних змін
1	Коефіцієнт обертання оборотних активів (обороти/рік)	1,16	3,45	0,62	Збільшення
2	Період одного обороту оборотних активів (дні)	311,45	104,20	582,54	Зменшення
3	Коефіцієнт закріплення	0,87	0,29	1,62	Зменшення
4	Коефіцієнт оборотності запасів (обороти/рік)	347,24	754,43	120,59	Збільшення
5	Період одного обороту запасів (днів)	1,04	0,48	2,99	Зменшення
6	Коефіцієнт оборотності грошових коштів (обороти/рік)	15,67	75,35	1345,36	Збільшення
7	Тривалість обороту грошових коштів (дні)	22,97	4,78	0,27	Зменшення
8	Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості (обороти/рік)	1,16	3,65	0,62	Збільшення
9	Період погашення дебіторської заборгованості (дні)	287,33	98,55	582,17	Зменшення
10	Частка дебіторської заборгованості в загальному обсязі оборотних активів	0,92	0,95	1,00	Зменшення
11	Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості (обороти/рік)	5,41	15,60	2,53	Зменшення
12	Період погашення кредиторської заборгованості (дні)	66,57	23,08	142,30	Збільшення
13	Коефіцієнт трансформації (обороти/рік)	1,16	3,45	0,62	Збільшення

Джерело: складено авторами на основі даних підприємства

«Електрон» підлаштовуватись під циклічність політично-економічного середовища у регіоні, змінюючи операційні процеси та роботу із кредиторами, що зазвичай потребує прийняття непростих управлінських рішень.

Поглянувши детальніше на розрахунки представлені вище, можемо зробити наступні висновки. По-перше, зберігається стабільна тенденція, а саме кореляція показників ділової активності із факторами навколишнього середовища. На це впливає низка факторів, проте насамперед окреслимо найголовніші.

Єдиний наявний споживач товарів, що реалізовуються ТОВ «Торговий дім «Електрон» є держава Україна, що представлена місцевими муніципалітетами. Таким чином, споживач диктує умови виконання оплати та поставок. Держава, своєю чергою, змушена реагувати на зовнішні потрясіння коригування виконання державного бюджету. Так, у 2020 році глобальна пандемія унеможливила витрати держави на реновацію громадського транспорту, оскільки значно зросли захищені статті витрат, а саме витрати на медичне забезпечення. Схожа тенденція спостерігалась і у 2022 році, коли у держави зросли витрати на оборону у зв'язку із повномасштабним вторгненням росії.

По-друге, спостерігається низька диверсифікація асортименту специфічної продукції. Основною продукцією є інклюзивний низько пологовий громадський електротранспорт та дизельні автобуси. Виготовлення та реалізація такого типу продукції займає довший час та потребує залучення значної кількості сторонніх контрагентів. Таким чином виникає значний розрив у погашення дебіторської та кредиторської заборгованостей. Цей процес чудово демонструють показники періодів погашення дебіторської та кредиторської заборгованостей. Так середній показник дебіторської заборгованості у середньому у 3–4 більший, ніж кредиторської. А саме у 2020 році кількість днів обороту дебіторської заборгованості становила понад 280, при тому як у тому ж 2020 році кількість днів кредиторської заборгованості складало 67 днів. Тенденція такого рівномірного розриву, як ми бачимо, спостерігалась протягом усього аналізованого періоду 2020–2022 років.

Така ситуація загрожує двома потенційними сценаріями, оскільки виникає необхідність залучення додаткових сторонніх коштів для покриття розривів.

По-перше, це залучення короткострокових позикових коштів від сторонній контрагентів таких як банки, фінансові компанії чи інвестиційні компанії. Такі кошти характеризуються своєю порівняно високою вартістю та зменшують у результаті кінцеву фінансову ефективність діяльності підприємства. Наприклад невисока рентабельність основної діяльності ТОВ «Торговий дім «Електрон» і надалі погіршуватиметься.

По-друге, можливе залучення підтримки фінансовими коштами материнської компанії групи ПрАТ «Концерн Електрон» чи іншими підприємствами-учасниками групи. Оскільки, інші підприємства групи провадять здебільшого багатоциклічну виробничу діяльність вимивання частини оборотних коштів у них загрожує виробничим планам та невиконанням замовлень у поставлені терміни. Це, своєю чергою, створює загрозу отримання майбутньої економічної вигоди для всієї групи підприємств так і для ТОВ «Торговий дім «Електрон». Також, така практика загрожує репутаційними втратами групи, що унеможливить на майбутнє участь у державних тендерах на публічні закупівлі. Хоч це є основним джерелом отримання прибутку групи «Концерн Електрон».

Як ми бачимо, проблеми із управління діловою активністю ТОВ «Торговий дім «Електрон» є системною та загрожує потенційними економічними вигодам підприємствам усієї групи «Концерн Електрон». Тож, потребує негайних вирішень та корегування політики роботи з дебіторами та кредиторами.

Шляхом вирішення даної проблеми могло б бути зміна контрактів роботи із кредиторами, оскільки положення з дебіторами на олігополістичному ринку сприймається як константа. А саме, можливість прив'язки погашення заборгованості перед постачальниками комплектуючих до здачі готового виробу в кінці виробничого циклу.

Наведений вище рисунок підтверджує попередньо висунуту тезу про кореляцію динаміки. Усі ключові показники ділової активності, а саме: оборотності дебіторської заборгованості, оборотності кредиторської заборгованості, обертання оборотних активів та коефіцієнт оборотності активів показують три-циклічність.

Як ми бачимо, спостерігається позитивні зміни на зменшення для періоду обороту запасів та збільшення для усіх інших у 2021 році. Проте, надалі спостерігається поступове зниження вже у 2022 році.

Проте, варто зазначити позитивну динаміку у показника обороту грошових коштів, що протягом усього аналізованого періоду змен-

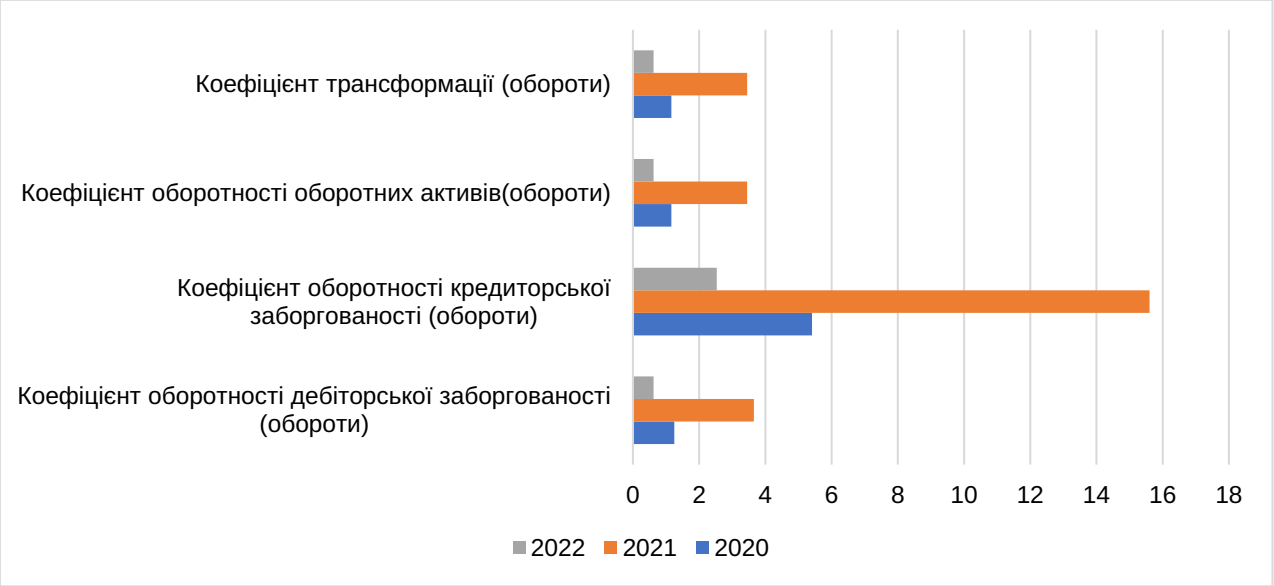

Рис. 1. Динаміка коефіцієнтів ділової активності ТОВ «Торговий дім «Електрон» протягом 2020–2022 рр.

Джерело: складено авторами на основі даних підприємства

шився. Це є позитивною тенденцією, оскільки свідчить, що підприємство здатне ефективно розпоряджатись наявними грошовими коштами, а не накопичувати їх. Накопичення грошових коштів на підприємстві загрожує насамперед виникненням додаткових курсових ризиків та інфляційних ризиків у такій нестабільній економічній ситуації у державі.

Припустимо, що ефективність управління діловою активністю підприємства можна описати за допомогою трьох показників: коефіцієнтом оборотності дебіторської заборгованості, коефіцієнтом оборотності кредиторської заборгованості та коефіцієнтом оборотності активів. Таким чином, формуємо матрицю, де по горизонталі у кожному рядку сформовані показники ділової активності проранговані за трьома роками (табл. 2).

Для наступних розрахунків знайдені значення показників ділової активності слід відцентрувати на нормалізувати за формулою:

$$z = \frac{xi - xj}{\sigma_j}, \quad (1)$$

де σ_j – середньоквадратичне відхилення, xj – середнє значення показника.

Отримані значення середньоквадратичного відхилення та математичного середнього подано у наступній таблиці 3.

Далі, використовуючи як вхідні дані пронормовану матрицю, побудуємо матрицю парних коефіцієнтів R і сформуємо її у наступній табл. 4.

З наведеної вище таблиці бачимо, що між коефіцієнтами існує тісний зв'язок. Проте, найбільше між собою корелюють змінні X_2 та X_3 із показником – 0,981.

На основі кореляційної матриці обчислимо власні вектори для кожного показник за формулою:

$$(R - \lambda I)v = 0, \quad (2)$$

де I – одинична матриця, λ – власні значення, v – власний вектор.

Таблиця 2

Основні коефіцієнти ділової активності ТОВ «Торговий дім «Електрон» за 2020–2022 рр.

Роки	Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості (X_1)	Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості (X_2)	Коефіцієнт оборотності активів (трансформації) (X_3)
2020	1,25	5,41	1,16
2021	3,65	15,6	3,45
2022	0,62	2,53	0,62

Джерело: складено авторами на основі даних підприємства

Таблиця 3

Розрахункові величини коефіцієнтів ділової активності ТОВ «Торговий дім «Електрон» за 2020–2022 рр.

Чинники ділової активності	Середні значення	Середньо-квадратичні відхилення
X_1	1,84	1,61
X_2	7,84	6,87
X_3	1,73	1,51

Таблиця 4

Матриця парних коефіцієнтів ділової активності ТОВ «Торговий дім «Електрон» за 2020–2022 рр.

Змінні	X_1	X_2	X_3
X_1	1	0,299	0,941
X_2	0,299	1	0,981
X_3	0,941	0,981	1

Власні значення кореляційної матриці для коефіцієнтів ділової активності подано у таблиці 5.

Проаналізувавши таблицю 5, бачимо, що перший коефіцієнт покриває понад 73% загальної варіації, тому він є вагомішим за два наступних. Таким чином, використовуючи у наступних розрахунках лише варіації першого показника, а саме коефіцієнта оборотності дебіторської заборгованості, можемо знівелювати вплив інших змінних. Далі, визначимо власні вектори кореляційної матриці, які характеризують зв'язок між чинниками у кожен рік дослідження, а саме 2020–2022 роки. Дані розрахунки подано у наступній таблиці, згідно методики факторного моделювання коефіцієнтів економічної ефективності.

Проаналізувавши таблицю 6, побудуємо рівняння головної компоненти формування ефективності управління ділової активності для кожного року, а саме 2020, 2021, 2022.

2020: F1 = 0,4565 x Z1 + 0,5434 x Z2 + 0,0542 x Z3

2021: F2 = 0,5467 x Z1 + 0,0545 x Z2 + 0,5490 x Z3

2022: F3 = 0,3467 x Z1 + 0,3344 x Z2 + 0,5432 x Z3

Таким чином, з наведених вище рівнянь бачимо, що у 2020 році найбільше вплинув на загальні показники ефективності управління ділової активності другий фактор, яким виступає коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості. На практиці це зумовлювались значним зростом кредиторської

Таблиця 5

Матриця парних коефіцієнтів ділової активності ТОВ «Торговий дім «Електрон» за 2020–2022 рр.

Змінні	Власні значення	% загальної дисперсії
X_1	3,456	73,564
X_2	0,976	16,343
X_3	1,976	11,234

Таблиця 6

Власні вектори чинників ділової активності ТОВ «Торговий дім «Електрон» за 2020–2022 рр.

Роки	Чинник 1	Чинник 2	Чинник 3
2020	0,4565	0,5434	0,0542
2021	0,5467	0,0545	0,5490
2022	0,3467	0,3344	0,5432

заборгованості внаслідок затримки поставки комплектуючих.

Своєю чергою, у 2021 році найвагомішим фактором був коефіцієнт оборотності активів (трансформації). Це є закономірним, оскільки даний рік для підприємства характеризувався загальним відновлення ділової активності після кризи, зумовленою пандемією.

Вже, у 2022 році найсильнішим фактором впливу можна вважати також третій фактор, як і у попередньому році. Дані показники зумовлені регресивними тенденціями як і у кредиторській так і у дебіторській активності підприємства. Оскільки підприємство фактично не функціонувало у перші 5 місяців 2022 року, як наслідок адаптаційних процесів до нових ринкових обставин спровокованих війною.

Висновки. Починаючи з 24 лютого 2022 року, соціально-економічне середовище України кардинально змінилось. Із початком повномасштабного вторгнення росії національна економіка, із подачі держави, почала перебудовуватися на воєнні рейки. Ми спостерігаємо дані процеси й досі. Проте, цей трансформаційний процес є досить складним та потребує значної підтримки на усіх ланках прийняття управлінських рішень.

Війна досі триває і економічна ефективність вітчизняних підприємств як ніколи є актуальною і необхідною для військової економіки і в період післявоєнної відбудови. Розуміння внутрішніх та зовнішніх процесів, які дають можливість бізнесу працювати незважаючи на військові дії, таким чином, є питанням не просто дохідності, а і виживання. Саме тому подальші дослідження у цьому напрямку будуть корисними і дадуть доступ до важливої інформації для майбутнього аналізу та використання.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Антипенко Є. Ю., Ногіна С. М., Піддубна Ю. С. Аналіз теоретичних аспектів ділової активності підприємства та існуючих підходів до її оцінювання. *Сталий розвиток економіки*. 2012. № 3. С. 76–80.

2. Воронко Р. М. Аналіз ділової активності в системі управління розвитком підприємства. *Підприємництво і торгівля*. 2018. № 23. С 65–69.

3. Замлинський В. А., Жук Н. Л., Осик С. В., Мартіянова М. П. Сучасна бізнес-діагностика: цифрова зрілість та відновлення екосистем. *Український журнал прикладної економіки та техніки*. 2023. № 3. С. 18–25.

4. Корват О. В. Цифрові платформи та екосистеми в Індустрії 4.0. *Збірник наукових праць НДІ НАПрН України*. 2023. С. 19–23.

5. Мєшкова Н. Л. Оцінка ділової активності підприємства на макрорівні. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2015. № 5. С 508–511.

6. Мєшкова Н. Л. Економічна сутність ділової активності промислового підприємства. *Вісник економічної науки України*. 2013. № 1. С. 105–108.

7. Никифорук О. І., Стасюк О. М., Федяй Н. О. Соціально- економічні мультиплікативні ефекти від реалізації великих інфраструктурних проєктів для української економіки. *Економіка України*. 2023. № 5 (738). С. 23–34.

8. Пильнова В. П. Дотримання балансу дебіторської та кредиторської заборгованості як показник стабільного фінансового стану підприємства. *Інвестиції: практика та досвід*. 2020. № 1. С. 33–38.

9. Ткачук Г. Ю. Оцінка ділової активності підприємства. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2015. № 13. С. 88–90.

10. Федулова Л., Білич В., Хаустов В. Порівняльна оцінка соціально-економічного розвитку регіонів з урахуванням ділової активності підприємництва. *Економіст*. 2006. № 2. С. 82–85.

11. Хома І. Б. Теоретичні аспекти та особливості управління діловою активністю підприємства. *Науковий вісник Національного лісотехнічного університету України*. 2014. № 24. С. 150–155.

12. Шпильова В. О., Кравчик Ю. В., Ященко І. В. Управління конкурентними позиціями підприємства. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2022. № 1. С. 23–30.

REFERENCES:

1. Antipenko E. Yu., Nogina S. M. & Piddubna Yu. S. (2012). Analiz teoretychnyh aspektiv dilovoii aktyvnosti podpryjemstva ta isnuychyh pidhodiv do ii ocinuvania [Analysis of theoretical aspects of the enterprise's business activity and existing approaches to its evaluation]. *Stalyj rozvytok economiky – Sustainable economic development*, 3, 76–80 [in Ukrainian].

2. Voronko R. M. (2018). Analiz dilovoii aktyvnosti v systemi upravlinia rozvytkom pidpryemstva [Analysis of business activity in the enterprise development management system]. *Pidpryjemnyctvo i torhivlia – Entrepreneurship and trade*, 23, 65–69 [in Ukrainian].

3. Zamlynskyi V. A., Zhuk N. L., Osyk S. V. & Martiyanova M. P. (2023). Suchasna biznes diahnostyka: cyfrova zrilist ta vidnovlenia ecosystem [Modern Business diagnostics: digital maturity and ecosystem recovery]. *Ukrainskyj zhurnal prykladnoi economiky i tehniky – Ukrainian journal of applied economics and technology*, 3, 18–25 [in Ukrainian].

4. Korvat O. V. (2023). Cyfrovi platformy ta ecosystemy v Industrii 4.0 [Digital platforms and ecosystems in Industry 4.0]. *Zbirnyk naukovyh prac naukovo-doslidnoho instytutu Nacianalnoi Akademii Nauky Ukrainy – Collection of scientific works of the scientific research institute of the National Academy of Sciences of Ukraine*, 19–23 [in Ukrainian].

5. Meshkova N. L. (2015). Ocinka dilovoii aktyvnosti pidpryemstva na makro rivni [Assessment of business activity of the enterprise at the macro level]. *Globalni ta nacionalni problem economiky – Global and national economic problems*, 5, 508–511 [in Ukrainian].

6. Meshkova N. L. (2013). Economichna sutnist dilovoii aktyvnosti promyslovoho pidpryemstva [The economic essence of the business activity of an industrial enterprise]. *Visnyk economichnoi nauky Ukrainy – Herald of economic science of Ukraine*, 1, 105–108 [in Ukrainian].

7. Nikiforuk O. I., Stasyuk, O. M. & Fedyai, N. O. (2023). Socialno-economichni multyplikatyvni efekty vid realizacii velykyh infrastrukturnyh proektiv dlia ukrainskoi economiky [Socio and economic multiplier effects from the implementation of large infrastructure projects for the Ukrainian economy]. *Economika Ukrainy – Ukraine economy*, 5 (738), 23–34 [in Ukrainian].

8. Pylnova V .P. (2020). Dotrymania balansy debitorskoi ta kredytorskoi zaborhovanosti jak pokaznyk stabilnoho finansovoho stanu pidpryemstva [Compliance with the balance of receivables and payables as an indicator of the stable financial condition of the enterprise]. *Investycii: praktyka ta dosvid – Investments: practice and experience*, 1, 33–38 [in Ukrainian].

9. Tkachuk G. Yu. (2015). Ocinka dilovoii aktyvnosti pidpryemstva [Assessment of business activity of the enterprise]. *Naukovyj visnyk Khersonskoho derzhavnoho universytetu – Scientific Bulletin of Kherson State University*, 13, 88–90 [in Ukrainian].

10. Fedulova L., Bilich V. & Haustov V. (2006). Porivnalna ocinka socialno-economichnoho rozvytku regioniv z urahuvaniam dilovoii aktyvnosti pidpryemnyctva [Comparative assessment of socio and economic development of regions considering the business activity of entrepreneurship]. *Economist*, 2, 82–85 [in Ukrainian].

11. Khoma I. B. (2014). Teoretychni aspekty ta osoblyvosti upravlinia dilovoii aktyvnosti pidpryemstva [Theoretical aspects and peculiarities of managing the business activity of the enterprise]. *Naukovyj visnyk nacionalnoho lisotehnichnoho universytetu Ukrainy – Scientific bulletin of the National Forestry University of Ukraine*, 24, 150–155 [in Ukrainian].

12. Shpylyova V. O., Kravchyk Yu. V. & Yashchenko I. V. (2022). Upravlinia konkuretnymy pozycijamy pidpryemstva [Management of competitive positions of the enterprise]. *Buleten Khmelnyckoho nacionalnoho universytetu – Bulletin of the Khmelnytskyi National University*, 1, 23–30 [in Ukrainian].